

OBSERWACJE EPIZOOTYCZNO-BAKTERIOLOGICZNE
NAD KOLIBAKTERIOZĄ PROSIĄT NAJMŁODSZYCH
NA TERENIE WOJ. KATOWICKIEGO

CZEŚĆ I

ANTONI FUROWICZ

Zakład Higieny Weterynaryjnej w Katowicach

Kierownik: prof. dr J. Szaflarski

W kompleksie kolibakterioz zapalenie jelit u kilkudniowych prosiąt zajmuje miejsce szczególne. Mamy tu bowiem do czynienia z organizmem nie wykształconym w pełni, którego siły obronne całkowicie są zdane na pomoc matki (siara) a wiele nawet błachych bodźców zewnętrznych stanowić może przyczynę poważnych zaburzeń prowadzących do stanu choroby.

W omawianym schorzeniu czynniki predysponujące odgrywają pierwszorzędą rolę. Należy tutaj wymienić: agammaglobulinemię (AGG), hypogammaglobulinemię (HHG), fizjologiczny spadek hemoglobiny, hypoproteinemię, hypoglikemię oraz zły stan warunków higienicznych pomieszczeń. Serotypy pałeczki okrężnicy wywołujące zachorowanie u prosiąt w wieku do 1 tygodnia (najczęściej 1—4-dniowych) charakteryzują się podwójnym antygenem powierzchniowym K, którego komponenta 88 (L) łączona jest specjalnie z tą formą kliniczną kolibakteriozy.

W okresie 4 lat (1963—1966) poczyniono następujące obserwacje odnośnie kolibakteriozy prosiąt.

Zwrócono uwagę na znaczną bakteriemię w przebiegu tej choroby. Wykonywano posiewy wycinków żołądka, jelit cienkich i grubych, wątroby, śledziony, nerek, serca, płuc oraz niekiedy mózgu z 33 jałowo sekcjonowanych zwierząt, w okresie 4—12 godz. od momentu zejścia. Analiza posiewów przedstawia się następująco. Siedmiokrotnie zanotowano wzrost pałeczek okrężnicy z wszystkich narządów, najczęściej w kulturze czystej, rzadziej mieszanej z innymi drobnoustrojami. 13 razy po-

dobną sytuację stwierdzono w stosunku do wszystkich narządów z wyjątkiem mózgu, którego nie badano. 6 razy nie posiewano również nerek, w 5 wypadkach obserwowano czyste lub mieszane hodowle pałeczki okrężnicy z pozostałych narządów. Tylko w 8 przypadkach stwierdzono ujemne wyniki wysiewów z niektórych narządów (3 razy z jednego narządu, 1 raz z dwóch, 3 razy z trzech oraz 1 raz z czterech narządów). Najczystsze kultury otrzymywano z wycinków jelit cienkich, grubych, wątroby i śledziony. Z każdej padłej sztuki izolowano tylko jeden serotyp *E. coli*. W dwóch przypadkach wyizolowanych szczepów (betahemolitycznych) nie zdołano zidentyfikować serologicznie.

Od zwierząt padłych wyosobniono następujące serotypy: G 1253/0147 : K89(B), K88a c(L) — 6 szczepów, G 1108E/0141 : K85a c(B), K88a b(L) — 5 szczepów, G7/08 : K87(B), K88a b(L) — 3 szczepy, G491/0138 : K81(B), K88a c(L) — 1 szczep. 24 szczepy oznaczono jako 0 : K88a b(L).

Wszystkie serotypy były betahemolityczne z tym, że hodowane w temp. 20°C przestawały hemolizować krwinki baranie. Łączyło się to z utratą antygeny powierzchniowego typu L (88). Zjawiska te były jednak przejściowe — w temp. 37°C notowano ponownie hemolizę i antygen L. Od padłych prosiąt nie wyosobniano serotypów *E. coli* charakterystycznych dla kolibakteriozy zwierząt starszych (E4)0139, (E57)0138, (E68II)0141, (E65)045. Obserwowano natomiast szczepy niehemolityczne, które nie zlepiały się w dostępnych surowicach. W związku z tym jednak, iż przebieg choroby i zmiany sekcyjne były nietypowe a izolacje nie zawsze czyste, wypadków takich nie zaliczano do kolibakteriozy.